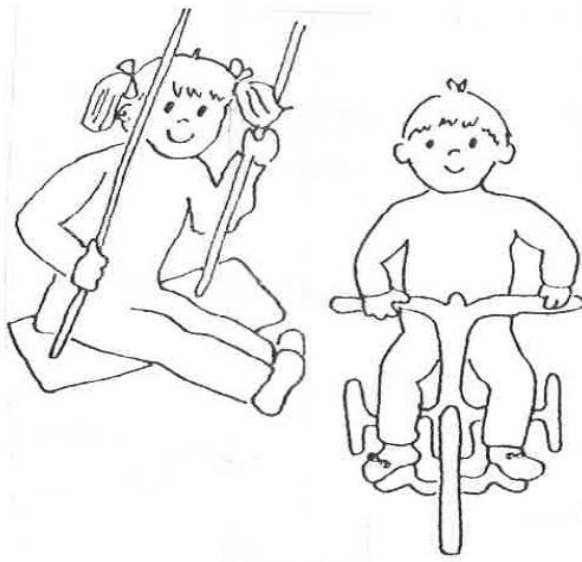

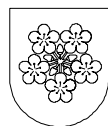
PEDAGOGISK PLATTFORM

DAMBRÅTAN BARNEHAGE

Fundament for livet gjennom undring, lek og læring.

FORORD

Barnehagen jobber etter "Lov om barnehager",
"Rammeplan for barnehagen" og
"Lier kommunes Vedtekter".

Retningsgivende for vårt arbeid er også "Kvalitetsplan for barnehagene i Lier" og
"rådmannens mål" for inneværende år.

I følge Lov om barnehager skal alle barnehager utforme en plan for driften. I Lier kommune er dette plandokumentet kalt Virksomhetsplan. Virksomhetsplanen skal gi en oversikt over barnehagens pedagogiske virksomhet gjennom året. Arbeidet med planen tar utgangspunkt i overordnede mål, barnehagens prioriterte satsingsområder og barnegruppen. Planen er et arbeidsredskap for personalet.

Årsplan er et utdrag av Virksomhetsplanen. Dambråtan barnehages Årsplan er todelt. Den ene delen er denne Pedagogisk plattformen. Den andre delen er Pedagogisk plan. Planene utarbeides av personalet og behandles av barnehagens samarbeidsutvalg. Barnehagens Infoskriv og Årsplan blir gitt som informasjon til foreldrene.

Deler av Virksomhetsplanen er tilgjengelig i barnehagen for interesserte.

Sylling, 27.01.2017,
(Revidert 06.02.2018)

Gunn Sorknes Bogerud.

*Barn er født med mange kapasiteter.
De blir ikke utløst hvis barnet ikke også har god omsorg og et sunt miljø.*
(Psykolog Magne Raundalen)

INNHold

DAMBRÅTAN BARNEHAGES FORUTSETNINGER	4
ÅPNINGSTID.....	4
HISTORIKK	4
BARNEHAGE OMRÅDET	4
BELIGGENHET	4
ANTALL BARN	4
OPPTAK	5
DELTIDSPLASSER.....	5
BEHOV FOR EKSTRA HJELP OG STØTTE.....	5
DAMBRÅTAN BARNEHAGES PEDAGOGISKE FORANKRING	6
VÅR VISJON	6
DAMBRÅTAN BARNEHAGES KJENNETEGN.....	6
VI SOM JOBBER I DAMBRÅTAN BARNEHAGE SKAL FREMSTÅ SOM	6
VÅR STRATEGI.....	6
PEDAGOGISK GRUNNSYN	6
VÅR PEDAGOGISKE FILOSOFI	7
REGGIO EMILIA FILOSOFIEN.....	7
«VERKSTEDPEDAGOGIKK»	8
BARNES EGENLEDELSE	9
HVORDAN JOBBER VI MED DISSE TEORIENE	9
VI OVERFØRER VERDIER, NORMER, TANKER, UTTRYKKS - OG HANDLINGSMÅTER.....	10
BARNEGRUPPENE	11
BASISGRUPPER.....	11
VERKSTEDGRUPPER	11
UTEGRUPPE	11
INNARBEIDE GODE RUTINER	12
LÆRE Å LÆRE	12
LEK OG LÆRING	12
PROGRESJON	13
SOSIAL KOMPETANSE.....	13
GODE RELASJONER	14
DANNING.....	15
OPPDRAGELSE	15
OMSORG	16
BARNES MEDVIRKNING	17
LIKESTILLING	17
INKLUDERING OG LIKEVERD.....	18
FYSISK AKTIVITET OG FRILUFTSLIV	18
KOSTHOLD	19
FØDSELSDAGSFEIRING	20
HVILE.....	20
FAGOMRÅDENE I RAMMEPLANEN.....	20
KUNST, KULTUR OG KREATIVITET	21
NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI	21
NÆRMILJØ OG SAMFUNN	242
KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE	22
KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST.....	23
ANTALL, ROM OG FORM.....	24
ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI	24
KVALITETSKRITERIER	25
SATSNINGSOMRÅDER.....	25
OVERGANG HJEM / BARNEHAGE	25
OVERGANG DVERGER / TUSSE	26
OVERGANG BARNEHAGE / SKOLE	256
REFLEKSJON / VURDERING / DOKUMENTASJON.....	27
FORELDREMEDVIRKNING.....	28
PRAKSISBARNEHAGE.....	29
INFORMASJON OM OSS, SOM DELES UT TIL ALLE NYE FORELDRE	30
PEDAGOGISKE HJELPEMIDLER	31
LITTERATURLISTE.....	32

DAMBRÅTAN BARNEHAGES FORUTSETNINGER

ÅPNINGSTID

Barnehagen åpner kl. 6.45 og stenger kl. 17.15.

HISTORIKK

Dambråtan barnehage åpnet i november 1992 med overflytting av barna fra Svangshagan barnehage. 14.01.1993 var det offisiell åpning av Barne- og familieminister Grete Berget. Etter 15 års drift ble barnehagen om – og påbygget. Høsten 2009 kunne vi "bo oss til" i ferdigbygde lokaler.

BARNEHAGEN

Huset er opprinnelig tegnet av arkitekt Robert Bjørka. Det er en lav trebygning som er fint tilpasset tomten.

I 2009 ble barnehagen utvidet for å gi plass til flere barn. Huset er nå på 388 m² netto lekeareal. Det har nå en base for barn over 3 år og en base for barn under 3 år. Sentralt i huset er et fellesrom med kjøkken og smårom. Personalavdelingen ligger knyttet til som en egen del.

Barnehagen har kunstnerisk utsmykning av keramiker Tårån Østbye Røed og gullsmed Aud Voght Johansen.

Uteområdet er planlagt av arkitektfirmaet i samarbeid med Lier kommune. Tomtens særpreg og opprinnelige vegetasjon er tatt vare på så langt det lot seg gjøre. Vi har et flott uteområde på en gammel "plass" med steingjerde og gammel byggegrop. Bak huset har vi hinderløype og bål plass. Rett utenfor gjerdet er et lite skogområde med sildrende bekk.

BELIGGENHET

Barnehagen ligger på vestsiden av Sylling, i utkanten av boligfeltet Fagerliåsen, like under Hørtekollen. Vår nærmeste nabo er byggefeltets ballplass på den ene siden, og kommunens friareal på den andre. Barnehagen ligger i et svært lite trafikkert strøk, i enden av en blindveg.

Klimatisk ligger barnehagen godt skjermet for vær og vind. Vi merker lite til tåka og den kalde vinden som preger Sylling.

ANTALL BARN

Dambråtan barnehage er godkjent for 85 barn fra 0 - 6 år. Antall barn til enhver tid avhenger av alderssammensetningen i barnegruppene.

OPPTAK

Kommunal barnehageplass gis fram til opplæringspliktig alder. Opptaksutvalget (styrerne i de kommunale barnehagene i fellesskap) foretar opptak. Eventuelle klager over vedtak behandles av kommunens klagenemd.

DELTIDSPLASSER

Barnehagen imøtekommer foreldrenes behov for fleksible løsninger ut fra en helhetsvurdering. Deltidsplassene må tilpasses innenfor rammen av hele plasser. Deltids plass gis med hele barnehagedager og fridager. Ønske om spesielle dager vurderes ut fra helheten.

Søknad om endret plasstørrelse eller forandring av dager, behandles i forbindelse med hovedopptak og er bindende for barnehageåret. Ved ledig barnehageplass, kan endringer vurderes fra 1. januar (frist 1/12).

BEHOV FOR EKSTRA HJELP OG STØTTE

Barn med behov for tilrettelagt barnehagetilbud kan få tildelt spesialkompetanse / ekstra ressurs med hjemmel i barnehageloven. Etter vurdering kan ressursene gis til hele barnegrupper. De tildelte ressurser administreres av barnehagens styrer.

Kommunens spesialpedagog har i samarbeid med pedagogisk leder hovedansvar for observasjon, tilrettelegging, gjennomføring og veiledning i arbeidet med barn med behov for ekstra hjelp og støtte.

Fremmedspråklige barn har muligheter til å få tildelt morsmålstrener.

DAMBRÅTAN BARNEHAGES PEDAGOGISKE FORANKRING

VÅR VISJON

Fundament for livet gjennom undring, lek og læring.

Dambråtan barnehages KJENNETEGN

trygge og lekende barn
fornøyde foreldre
faglig bevisst personale.

Vi som jobber i Dambråtan barnehage skal fremstå som

omsorgsfulle,
aksepterende,
positive,
rause,
undrende og kreative,
varme og grensesettende,
aktive i barns lek og læring,
formidlere av glede og humor.

Vår strategi

Sammen bygger vi barnets kapasitet som et fundament for fremtiden.
Med kapasitet mener vi barnets verdier, holdninger, kunnskaper og ferdigheter.

PEDAGOGISK GRUNNSYN

Vi i Dambråtan barnehage har tro på det positive i alle mennesker.

Vi går ut fra at alle gjør så godt de kan og i beste mening.

Vi tilrettelegger for en barnehagehverdag som sikrer barna gode psykiske og fysiske utviklingsmuligheter.

Vi hjelper barna til å bli den beste utgaven av seg selv.

Reggio Emilia filosofien

Inspirasjon har vi hentet fra besøk i ulike barnehager og fra følgende litteratur:

«Hundre måter å tenke på. om Reggio Emilias pedagogiske profil»	- Tove Jonstøij og Åsa Tolgraven
«I dialog med Reggio Emilia. Lytte, forske, lære»	- Carlina Rinaldi
«Skapende kommunikasjon i Reggio Emilia»	- Anna Barsotti
«Arbetsinriktning för Reggio Emilias kommunala förskolor»	- Reggio Emilia Instituttet

Reggio Emilia filosofien er sentral i vår hverdag. Vi henter inspirasjon fra grunntankene og arbeidsmåtene fra denne byen i Nord-Italia. I oppbyggingen etter 2.verdenskrig utviklet Loris Malaguzzi sin filosofi i Reggio Emilias kommunale barnehager.

«Det man hører – glemmer man.
Det man ser – husker man.
Det man gjør – forstår man» (Loris Malaguzzi)

Barn utvikler seg og lærer med utgangspunkt i den kunnskapen de allerede har. Sammen med andre barn, omgivelsene sine og undrende, nysgjerrige voksne, utvikles kunnskapen og barnets læring tar form. Filosofien legger stor vekt på at inntrykk skal få et uttrykk. Vi ansatte må være med på å gi barna varierte inntrykk. Gjennom disse inntrykkene skaper barna selv ved å bruke sine egne personlige uttrykksformer. De kan skape hver for seg eller med andre i gruppe. I begrepet skape ligger både det å gjøre og det å lage, alt fra lek til praktiske gjøremål. De bruker egen fantasi og kreativitet. Lekpreget undervisning i estetiske fag virker stimulerende på leken mener filosofien.

Reggio Emilias filosofi sier at det er tre pedagoger i barnehagen;
barnet, den voksne og det fysiske miljøet.

Barnet

Alle barn kan - hvis de får tid. Hvert enkelt barns positive sider blir fremhevet. Vi vektlegger barnas tanker og meninger. Barna opplever å være betydningsfulle. Barna lærer gjennom egne erfaringer og opplevelser. De undrer seg sammen, utveksler tanker og ideer. Barna blir kompetente og medskapende av sin egen kunnskap og kultur.

Den voksne

Den voksne lytter til barnas tanker og undrer seg sammen med dem. Vi ser hva som opptar barna, lar barna selv finne svar ved å være åpne for undring og stille spørsmål som får barnas nysgjerrighet til å blomstre. Vi legger vekt på det å forske, undre oss og bruke konstruktive teorier. (I konstruktive teorier ligger at vi mennesker er grunnleggende nysgjerrige og ønsker å få mer kunnskap. Denne kunnskapen prøver vi å sette inn i et system med den kunnskapen vi allerede har. Læring skjer gjennom aktivitet. Barn må gjøre det, de må høste egne erfaringer. Se lære å lære litt lenger ned.)

Det fysiske miljøet

Rommet er *den tredje pedagog*. Våre rom skal innby til lek. De skal fenge barnas sanser, gi læring, forskning og gi skaperglede. Rommene er selvinstruerende og lett tilgjengelige slik at barna er aktivt med.

Det pedagogiske arbeidet foregår i små grupper som utforsker temaer og materiell. Barna velger mellom tilgjengelig utstyr. De finner selv aktiviteter som er utfordrende, som de vil

holde på med. Materiell og utstyr som står inni skap eller utenfor rekkevidde, må voksne finne fram.

Barna lærer å behandle verktøy, materiell, fysisk miljø og menneskene rundt seg med nysgjerrighet og respekt.

«Verkstedpedagogikk»

Bygger på

«Barns skapende lek 2 – 7 år.»

«High Scope»

- Trageton / Gulberg 1989

- Henning Rye

«Verkstedpedagogikken vår» er en blanding av High Scope modellen og tankene bak verkstedpedagogikken. Disse tankene er også sentral i vår barnehage. Modellene er gamle undervisningsprinsipp som legger vekt på aktiv læring som begynner med praksis og lar teorien komme etterpå. De blander praktiske og teoretiske aktiviteter med lek som virkemiddel. Hovedfokus er på smågruppeaktivitet, likestilling og kreativ virksomhet.

Den ansatte er miljøorganisator, rettleder og samtalepartner.

Aktiviteten bygger på barnets egne tanker og språk.

Det er en prosessorientert, barnetilpasset opplæring.

Strukturert lek og dialogpedagogikk skal være i balanse.

Verkstedpedagogikken legger stor vekt på tredimensjonal forming.

Forskning har vist at verkstedpedagogikk har bedre langtidseffekt på barns innlæring enn rent barnestyrt eller voksenstyrt aktivitet. (se avsnittet lenger ned om «Lære å lære» s 12)

Barn og ansatte blir enige om hovedemner og tema. Vi ansatte planlegger aktiviteten og legger til rette for velstrukturert lekemiljø.

Både barn og ansatte er aktive igangsettere.

Den ansattes rolle er å observere aktiviteten - for å vite hvilket nivå barna er på.

Det gir grunnlag til forsterket læring - ved samtale om det barnet / gruppen er opptatt av.

Vår fagkunnskap vil styre den konkrete begrepsinnlæringen.

Barnet må selv gjøre aktive valg. Den ansatte er aktiv samtalepart for å videreutvikle barnets begrep og nøkkelerfaringer ut fra hva barnet er opptatt av. Barnet oppmuntres til å formidle egne ønsker og sette ord på hva som gjøres.

Barnets aktive handlinger fører til motorisk, emosjonell, sosial, kognitiv og kommunikativ læring. Dette gir et effektivt utgangspunkt hvor barnet selv trekker ut kunnskap.

Aktiviteten i verkstedet avsluttes med samtale der barnet forteller.

Verkstedpedagogikken har sosialt fremmende arbeids- og samarbeidsformer som utvikler det sosiale miljøet fordi den legger vekt på å gjøre ting sammen med andre, dele og snakke sammen.

Barns egenledelse

«Egenledelse i lek og læring» - Kristian Sørensen, Marianne Godtfredsen, Mette Modal, Bjørn Lerdal.

Barns egenledelse er også sentral i vår barnehage. Egenledelse handler om barnets evne til å være aktiv og selvstendig i en oppgave over tid. Det er overordnede funksjoner i hjernen som settes i gang, styrer og regulerer vår adferd. Disse må øves opp. Egenledelse er avgjørende for deltagelse og medvirkning i sosialt samspill. Gode egenledelsesfunksjoner gir grunnlag for utvikling av sosial kompetanse og relasjonsbygging.

Arbeidet med barnas egenledelse krever at vi voksne deltar, støtter og veileder barna med å utvikle gode lekeegenskaper.

Hvordan jobber vi med disse teoriene

Det fysiske miljøet er styrende for hvor barna er og hva de gjør. Vi har tatt hensyn til rammeplanens fagområder og barns lekeutvikling ved innredning av huset. Barnehagen er innredet etter aktiviteter. Hver lekeaktivitet har sitt rom eller sin krok. Alt materiell og hver aktivitet har sin faste plass. Når barn kommer inn i et rom, skal barna bli inspirert til å komme i gang med aktivitet.

Materiell tilrettelegges slik at det er innbydende og inspirerende.

Alt har sin faste, merkede plass.

Forutsetningen er at hver enkelt ting settes på sin plass etter bruk, slik at det er der en forventer å finne det.

Barna kan velge tilgjengelig materiell. Det de selv kan nå opp til (uten å klatre opp).

Vi har avskjermede kroker for 4- 5 barn. Rommet eller kroken har sitt konkrete materiell.

Flere barn øker konfliktnivået.

Materiellet inviterer og appellerer til aktivitet.

Mesteparten av barnehagedagen er barna sammen i mindre grupper.

Vi ansatte er tilgjengelige, åpne og interesserte i barnas lek. I leken veksler vi mellom observasjon, deltagelse og refleksjon sammen med barn. Målet er hele tiden å gi barns lek gode vilkår.

Innredning

Formingsrom Formingsmateriell og tegnesaker.

Bord til å tegne og male / til plastelina / vev og til diverse forming.

Drama / musikk rom Teater, drama og utkledding.

Dukketeaterkrok / musikkrok.

Smartboard

Klosser og konstruksjonslek.

Fellesrom Legokrok / duplokrok / dukkehus / spill og puslespill.

Togrom Tog og togskinner.

- veileder barn
- leder barnegrupper
- er rollemodell og omsorgsperson
- er inkluderende, raus og fleksible
- er forskende og leken
- er bevisst sine egne holdninger og handlinger
- er bevisst sitt eget kroppsspråk og begrepsbruk
- er bevisst sin rolle som formidler av glede og humor
- er lojale mot våre bestemmelser
- er opptatt av barns medvirkning

BARNEGRUPPENE

BASISGRUPPER

Barn og ansatte er delt i 2 faste basisgrupper:

Tussene er gruppen for barn fra ca 3 år til skolestart. Den har 56 plasser. Barn og ansatte er delt i ulike grupper etter ønsket aktivitet og alder.

Dvergene er gruppen for barn under 3 år. Den har 28 plasser. Barna er delt i 2 faste grupper etter alder, utvikling, barnets behov og individuelle rytme.

I disse aldersblandete basisgruppene har barna noe tid hver dag sammen med sine faste ansatte. Vi er bevisste på at barna skal bli kjent med alle ansatte i barnehagen. Barna skal være trygge på at det alltid er en ansatt her som hjelper dem.

I perioder på dagen, uten fast opplegg, kan barna selv velge hva de vil leke med, i hvilke rom de vil leke og gjøre avtale om hvem de skal være sammen med, uavhengig av gruppetilhørighet.

VERKSTEDGRUPPER

Barna er delt i grupper etter alder og utvikling på tvers av basisgruppene. To eller tre ansatte og en gruppe barn er fast gjennom hele året i gruppene Falker, Ekorn, Sommerfugler, Humler og Maur.

Gruppene arbeider med samme tema i 6 - 8 uker i perioder gjennom året.

Verkstedgruppene er tirsdag, onsdag og torsdag formiddag.

Dvergene; Humler og Maur har de samme verkstedperiodene som de større barna, men de har sitt opplegg på tidspunkt som passer deres rytme best.

UTEGRUPPE

I august 2006 startet barnehagen med friluftsgruppe, Utegruppa, i tillegg til det ordinære barnehagetilbudet. Utegruppa er ute hver dag mellom kl 9.30 og kl 15.30.

De to eldste årskullene i barnehagen er delt i faste grupper. Hver gruppe er ute i skogen hver tredje uke.

INNARBEIDE GODE RUTINER

I høstens første verkstedperiode (august og september) har vi fokus på å innarbeide gode rutiner. Da snakker vi om hvordan våre rutiner skal håndteres for barn på ulike alderstrinn. Samtalene dreier seg om hvorfor det er slik at alle skal forholde seg til det som er bestemt. Vi er konsekvent på regler og rutiner, at alle skal forholde seg til det som er bestemt.

LÆRE Å LÆRE

I barnehagen begynner vi å gjøre barna bevisst på det å lære seg å lære. Først må de kunne kommunisere og kunne samarbeide med andre. Deretter må de lære å vurdere alternativer og trene på problemløsning. Barna lærer å tenke kreativt.

Vi jobber med mestringsforventning, at barnet tror at det kommer til å få det til. Barnet må bli sett, få støtte og god veiledning i en kultur preget av tillit.

For at barna skal utvikle et dynamisk tanke sett må vi gi anerkjennelse for innsats, utholdenhet og arbeid. Dette gjør vi istedenfor å knytte ros til rett løsning eller personlige egenskaper.

Kunnskap handler om å vite «hva». Kompetanse handler om å vite «hvordan». Først når barna kan anvende kunnskapen de har fått, har de fått den nødvendige kompetansen.

LEK OG LÆRING

Leken har en framtrødende plass i barns liv. Den har egenverdi og er en viktig del av barnekulturen. Leken har mange uttrykksformer og fører til forståelse og vennskap på tvers av alder, språklig og kulturell ulikhet (Rammeplan for barnehagen).

I Dambråtan barnehage er leken barnas viktigste aktivitet. På grunn av sin enorme motivasjonskraft er leken barnets viktigste læringsarena. Gjennom lek utvikles tanke - og forestillingsevne, språk, motorikk og sosial kompetanse. For barna kan ingen andre arenaer by på så mange og varierte muligheter til å oppleve seg selv i forhold til andre. I leken må barna bruke egen fantasi, ta egne valg, tilpasse seg, inngå kompromisser, løse konflikter og finne sin plass i forhold til de andre i gruppa. I leken lever barna i en magisk verden. Lekeverden er helt på alvor for barn. Lek er ikke på liksom eller en egen tulleverden. Denne lekeverdenen er nødvendig for barns utvikling. Barna bearbeider sine egne opplevelser og erfaringer gjennom lek. Lek er den aktiviteten hvor barna har mulighet for å forstå sammenhengen mellom det vi formidler i tema sosial kompetanse og det som skjer i samspill med andre barn.

Barnehagens lekeaktiviteter er et bevisst tilbud. Vi har fokus på at barna skal lære aktivitetskjeder. Gjennom dette blir barna bevisstgjort betydningen av å planlegge, gjennomføre og avslutte egen aktivitet. Dette er et viktig element i barnas egenledelse.

Vi ansatte ivaretar lekens egenart, følger med på det som skjer og legger til rette. Ved vårt engasjement i barnas aktiviteter støtter vi barnas nysgjerrighet, kreativitet, vitebegjær og lærelyst. Samspillet med andre mennesker gjennom lek, oppdragelse og omsorg er utgangspunkt for barnas læring. Vi er opptatt av at barna skal oppleve glede, humor og egen mestring i hverdagsaktiviteter og "her og nå" situasjoner.

Vi ansatte må la oss rive med i leken og være i stand til å glemme tid og sted. Kvaliteten i samspill mellom barna og ansatte er avgjørende. Dette bidrar til et godt grunnlag for livslang læring.

Vi jobber med at barna skal utvikle sin kreativitet, empati, nysgjerrighet og bli spørrende. Barna skal bli ærlige og hjelpsomme. De skal få mestringfølelse, fortellerglede, bli selvhjulpne, selvstendige og stolte over det de har oppnådd.

Vi legger vekt på toleranse, inkludering, selvtillit og fantasi.

Vi påvirker gode lekegrupper og skjermer leken.

Vi voksne hjelper barna til å videreutvikle og fornye leken. Det å arbeide med barn byr hver dag på situasjoner der en ikke helt kan sette to streker under svaret. Dette krever engasjerte og reflekterte ansatte som lar seg rive med og er aktivt til stede i barns lek.

PROGRESJON

Dambråtan barnehage planlegger for progresjon i forhold til barns alder og utvikling. Vi har progresjonsplaner for hva vi legger vekt på i alle Rammeplanens fagområder.

Lekemateriellet vårt er tilrettelagt. Barn på ulike utviklingstrinn har forskjellig lekekompetanse. Noe lekemateriell passer det å leke med alene, andre ting er til samlek.

Vi er opptatt av at barna skal følge sin egen lekeutvikling.

Først må lekemateriellet undersøkes og utforskes, så prøves ut.

Deretter er det viktig å leke med sine ting og se at andre leker med det samme. Det å herme etter hverandre er viktig.

Så kommer perioden for å leke sammen; først meg så deg, hver sin gang. Neste steg er samhandlingslek hvor barna begynner å avtale hva de skal gjøre. Samhandlingsleken utvikler seg til å ta i bruk flere ting, for eksempel togskiner, tog og mennesker. Etter hvert er det nødvendig med ting som ikke er tilgjengelig, for eksempel puffed ris til mat på stasjonskafeen.

SOSIAL KOMPETANSE

Barnehagen skal bidra til trivsel og glede i lek og læring. Samt bidra til at alle barna får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap (Lov om barnehager § 1 og § 2).

Dambråtan barnehage legger til rette for gode relasjoner og fellesskap. Vi ansatte bidrar til at barna utvikler trygghet på og stolthet over egen tilhørighet. Videre skal barna utvikle respekt for andre menneskers kulturelle verdier og ytringer (Rammeplan for barnehagen).

Grunnleggende verdier i vårt samfunn er sosialt ansvar, omsorg, medmenneskelighet, evne til innlevelse og respekt for andre menneskers situasjon (Lov om barnehager).

I Dambråtan barnehage betyr sosial kompetanse å mestre samspill og lykkes i å omgås andre mennesker. De sosiale kravene vi alle opplever hver dag møter vi med ulike handlingsmønstre. Til dette bruker vi våre sosiale ferdigheter. Vi ønsker at våre barn skal være best mulig rustet til å møte denne hverdagen.

Alt dette jobber vi med etter «Være sammen», «Steg for Steg» og Kari Lamers teorier. Hva vi til enhver tid legger vekt på, velger vi ut fra hva som er mest aktuelt i barnegruppene.

Dette kommer fram i periodeplanen;

enten skriver vi det under tema / mål - hva vi har tenkt å snakke om, eller så står det under evaluering - hva vi har snakket om i perioden. De ulike temaene bruker vi som en rød tråd i alle barnegruppene. Oversikten nedenfor viser hvilke tema vi vektlegger / hva vi velger ut fra.

Aktuelle tema (ut fra Kari Lamers teorier)	
Be om hjelp	Inkludere andre i sin lek
Se at andre er lei seg	La seg rive med i lek, komme med forslag, leke sammen
Se at andre er glade	Unngå unødig argumentering og krangling
Se at andre er sinte	Utsette egne ønsker, vente på tur
Se at andre er redde	Mestre egen aggresjon
Lytte til andre	Uttrykke egne meninger og eventuelt misnøye
Hilse	Lære å kompromisse
Ta ordet, engasjere seg i samtale	Ta initiativ til spøk og moro
Gi bort, dele med, trøste	Stå imot gruppepress
Vise omtenkksomhet	Få innblikk i hvordan egne handlinger virker på andre, og hva det innebærer å samarbeide
Oppmuntre hverandre	
Bli med i lek	Vise glede over læring, egen mestring og ros fra andre

Glede og humor er viktig i alt vårt arbeid. For oss er det viktig at barna opplever glede i mestring, samhandling og fellesskap. Vi lærer barna å forstå spøk og humor. Det er viktig å vite forskjell på alvor og skjemt. Barna skal ha det gøy i barnehagen. De skal glede seg til resten av livet.

GODE RELASJONER

Fra første møte med barn og foreldre, jobber vi med å bli godt kjent med barnet. Vi vil finne ut av hvem barnet er og barnets interesser. Vårt ansvar er å se det gode i hvert enkelt barn.

Vi snakker sammen med barna om deres tanker og lærer dem å sette ord på dem. Dette gjør barna bevisst sine egne følelser. På den måten blir barna bedre kjent med seg selv. Fra de er små bidrar vi til å lære barn å snakke vennlig og støttende til seg selv og hverandre. Måten man snakker til seg selv på, påvirker utvikling, trivsel, læring og helse. Barn fra 1 – 2 års alder begynner å bli opptatt av lek med andre barn. Samtidig har mange barn ennå begrensede ferdigheter språklig og sosialt. De trenger mye støtte og hjelp til å regulere egne følelser. Våre tolkninger av en situasjon er ofte avgjørende for hvordan vi takler den.

Frykten for det som er annerledes må vi lære oss å håndtere. Nevrovitenskaplig forskning viser at det er lettere å knytte seg til mennesker som tilsvarer våre forventninger om hvordan mennesker skal være. Vår pedagogiske kompetanse utfordres. Vi må anerkjenne og takle våre egne følelser i møte med barn og foreldre. Det er voksne som har ansvar for relasjonen i møte med barn. Ønsker vi en endring, er det den voksne som må endre seg. Vi må se barnets perspektiv. Barnet skal oppleve oss ansatte som en trygg base og en trygg havn. Vi hjelper barn som strever med å etablere vennskap på egenhånd.

For barn er det to typer relasjoner.

Den ene er vertikal og har fokus på makt. Voksne har ansvar for barn og slik skal det være. Det er voksne som skal sørge for barns trygghet og begrense risiko. Omsorg karakteriserer nestekjærligheten som preger denne relasjonen. (Stein; Incest and Human Love. 1984)

Den andre typen relasjon er horisontal. Den beskriver forholdet mellom søsken, venner eller jevnaldrende i barns lekekultur. Kjennetegn på denne relasjonen er risiko, spenning, frihet, selvstendighet og likeverd. Det kan være risikofyllt og tre inn i leken. Når barn tar den sjansen, risikerer barnet å tape. Det finnes ikke noe sikkerhetsnett. Gleden er desto større når barnet har klart steget på egenhånd.

Barn trenger erfaringer fra begge relasjonstypene. Det er vi ansatte som skal sørge for at barn får gode erfaringer. Barn skal leve et godt liv her og nå sammen med andre barn. Vi skal sørge for å støtte barnet på en respektfull måte inn i barnefellesskapet.

Barnas trivsel er grunnlagt på å få delta i lek og få venner. Vennskap bidrar til følelsen av deltakelse. Denne fellesskapsfølelsen bidrar igjen til positiv selvfølelse. Samhandling med hverandre gir grunnlag for sosial kompetanse og læring. I sosialiseringprosessen er det derfor viktig å lære seg å etablere vennskap og opprettholde dem. Relasjoner er summen av samhandlinger. Gode relasjoner og vennskap er en forutsetning for god læring og opplevelse av glede og mestring. (Rammeplan for barnehagen).

I Dambråtan barnehage betyr det å ha en venn at barnet har et forhold til et annet barn. I dette forholdet opplever barnet seg som godtatt og verdsatt for akkurat den barnet er. Dette forholdet er preget av gjensidighet og glede. Det gir et positivt selvilde. Barna må trives i lek og utvikle lekekompetanse for at gode relasjoner skal dannes. Mange barn gir uttrykk for at det beste ved barnehagen er å være sammen med andre barn og leke med vennene sine.

Felles opplevelser med andre barn er veien inn til nye vennskap. I lekefellesskap legges grunnlag for barnas vennskap. En viktig oppgave for oss ansatte er å hjelpe barna å bygge relasjoner til hverandre. Gryende vennskap er skjøre. Det må vi verne om. Vennskap er viktig for alle barn. De yngste barna har også sterke vennsapsrelasjoner.

Vi unngår fokus på begrepet bestevenn. Vår erfaring er at dette ordet kan være ekskluderende og være med på å utelukke andre barn fra lekeaktiviteten. Ingen skal ekskluderes fra venneflokket. Vårt fokus på dette er et viktig bidrag i å styrke barnas psykiske helse og å forebygge mobbing. «Ingen får mobbe kameraten min».

DANNING

Danning bygger på grunnleggende verdier som respekt for menneskeverdet og naturen. Åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet er viktige verdier forankret i menneskerettighetene. (Lov om barnehager §1)

Sentralt for oss i Dambråtan barnehage er anerkjennelse av barndommens egenverdi.

Danning er en livslang prosess som handler om sosialisering, utvikling, læring, omsorg og oppdragelse. Refleksjon er viktig i denne prosessen. Gjennom lek og læring, utforsking og samtale mellom barn og ansatte, skaffer barnet seg kunnskap og innsikt som er forutsetninger for barnets danning. Vi tenker at danning er grunnlaget for barnas allsidige utvikling.

OPPDRAGELSE

I Dambråtan barnehage mener vi at oppdragelse er en prosess der vi ansatte leder og veileder barna. Dette gjør vi gjennom vår væremåte, ved å være gode forbilder og fortelle barna hva som er akseptabelt. Vi overfører verdier, normer, tanker, uttrykksmåter og

handlingsmåter som vi mener er viktige. Barna veiledes i vekslingen mellom egen væremåte, samfunnets normer og sosiale krav. I samvær med andre barn og ansatte får de hjelp til å oppfatte hva som er akseptable væremåter. For oss er det viktig å oppdra barna til å bli godt fungerende sosiale, samhandlende individer. Det betyr at barna lærer å oppføre seg bra sammen med andre.

Vårt bidrag til barnas oppdragelse skjer i nær forståelse med hjemmet. Dette snakker vi om i oppstartsamtalet og foreldresamtalene.

OMSORG

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og læring (Lov om barnehager §1).

I Dambråtan barnehage preger omsorg alle situasjoner i hverdagslivet. For oss har omsorg verdi i seg selv. Omsorg oppstår i relasjoner med andre mennesker. Dette handler om gjensidighet i samspill.

Vår omsorg for barna kommer til uttrykk når barna leker og lærer, i stell, måltider og påkledning. Omsorgen er preget av trygghet og stabilitet, anerkjennelse, lydhørhet, nærhet, innlevelse, evne og vilje til samspill.

De første leveårene er barn som svamper, som suger til seg og absorberer alt sansene erfarer. Vi vet at barn har et mylder av følelser. Det snur fort fra ekstatisk glede til fortvilelse, fra frustrasjon til latter. Barn er forskjellige og uttrykker seg ulikt. Å undertrykke følelser kan gi negative konsekvenser. De ansatte må anerkjenne barnas reaksjoner og adferd her og nå, og vise at vi er til stede for dem. Vi prøver å unngå uttrykk som «du trenger vel ikke å bli så sint» eller «det er ingenting å gråte for». Sammen med barnet tolker og reflekterer vi over det som har skjedd. Vi må gi barna et godt indre kompass for å akseptere og håndtere sine egne følelser. Det er viktig at hele følelsesspekteret anerkjennes. Det er ikke greit å la følelsene gå ut over andre, men det er i utgangspunktet helt naturlig å ha disse følelsene. Vi ansatte kan ikke alltid avverge situasjoner som fører til følelsesutbrudd. Følelser vil slippe taket om de blir anerkjent for det de er. Det går over, men kanskje ikke med en gang. Med noen som er der for barnet går det meste bra. Vi er der som støtte, aktivt til stede, sammen med barnet. At vi er der, med raus aksept, gjør at barnet selv kan ta steget gjennom, og ikke utenom.

Sinne er en medfødt følelse. Sinneuttrykk endrer seg ut fra de sosiale erfaringene barnet får når det er sammen med voksne og andre barn. På et tidlig tidspunkt trenger barn hjelp til å lære seg alternative måter å reagere på når de blir sinte og frustrerte. Vi hjelper barna med å utvikle flere og mer nyanserte måter å løse konflikter eller uttrykke sinne og frustrasjon på. Målet er å utvikle et godt språk for sterke følelser og vanskelige situasjoner. På den måten lærer barn seg selvreguleringsferdigheter og kommunikasjon om gode holdninger til seg selv og andre.

I vår barnehage kan vi ha barn som utfordrer oss, men det finnes ikke problembarn. I møte med barn som utfordrer, jobber vi med å ha en god relasjon, ha faste rutiner og lytte til barnets ønsker. Vi gir oppmuntrende kommentarer, setter ord på og understøtter det barnet gjør og sier. Barnet får «banking time», som betyr gode opplevelser med en ansatt.

Vi gir barn profesjonell kjærlighet. Det er kjærlighet som gis av oss som profesjonsutøvere uten å forvente noe tilbake. Alt vi ansatte gjør for barnas velvære i barnehagen, er et uttrykk for kjærlighet. Det kan være å planlegge dagene, tilrettelegge det fysiske miljøet, Dambråtan barnehage, Pedagogisk plattform © 16

snakke, le og tilbringe tid sammen. Vi ansatte er forbilder for barna. Det betyr at hvert enkelt barn møter ansatte som vil dem vel, respekterer dem, lytter og viser forståelse. For barnet er det å ha en yndlingsvoksen viktig for barnets trivsel i barnehagen.

Barna skal lære seg å gi omsorg. Det handler om at barnet kan sette seg inn i andres situasjon og ha evne til å anerkjenne hvordan den andre har det. Videre må barnet selv vurdere hva det kan gjøre i forhold til dette. Dette er noe vi snakker med barna om i situasjonene.

BARNES MEDVIRKNING

Dette er et prioritert område i Lov om barnehager. Det er henvist til barnekonvensjonen (artikkel 12.1).

Barns delaktighet og medvirkning er avhengig av alder og utvikling.

I Dambråtan barnehage får barna trening i deltagelse i vårt demokratiske samfunn.

Barna opplever tilknytning og fellesskap med andre barn og voksne. Det er viktig å øve på selvbestemmelse og måtte ta ansvar for egne meninger. Barna vet at de har påvirkningsmulighet og er delaktige i bestemmelser som blir tatt.

Vi trener også på å ta konsekvensen av egne bestemmelser. Det er ikke alltid like lett å forstå at egne valg medfører at noe annet er valgt bort eller medfører en konsekvens.

Barna erfarer at egne opplevelser og perspektiv er verdt å komme med selv om de kan være ulike andres. De kommer med innspill og forslag til hva vi bør fordype oss i eller hvordan fagtema skal behandles. Deres ønsker og fortellinger blir lyttet til. Barna er aktivt med i videre refleksjon og diskusjon. Vi undrer oss sammen og vurderer hvorfor det akkurat ble slik i dag. Hvert enkelt barn får hjelp til å bli synlig i fellesskapet ved å delta aktivt i ulike gjøremål gjennom barnehagedagen.

Periodeplanene som sendes hjem er veiledende. Det er alltid åpent for barnas innspill.

En av grunntankene i vår barnehage er at barna selv skal ta egne valg. I noen samlinger er de med og velger sanger, fortellinger og leker. Store perioder av dagen velger de selv lekeaktivitet og lekevenner. Ved måltidene velger de selv hva de ønsker å ha på maten. Når vi skal ut, er barna med i diskusjonen om hva slags klær det er lurt å ta på i dag. Etter hvert velger de selv hva de bør ha på og må selv si ifra hvis det blir for varmt eller kaldt.

Vi ansatte er samtaleparter som hjelper barna med å gjøre gode valg, vi gir råd, veileder eller er med og trekker konklusjoner.

LIKESTILLING

Likestilling skal prioriteres i barnehagen. I vår barnehage oppfordres både gutter og jenter til å ta del i alle aktiviteter. Barn av begge kjønn oppmuntres til å leke sammen og å delta i hverandres lek. De får ta del i de samme gjøremålene på lik linje. Barnehagen har ansatt både kvinner og menn. Barna ser at alle ansatte tar del i alle arbeidsoppgaver.

INKLUDERING OG LIKEVERD

Barnehagen har et inkluderende fellesskap. Det er plass til hver enkelt, uavhengig av alder, kjønn, kultur, språk, funksjonsnivå og familiebakgrunn. Hos oss skal alle være en naturlig del av fellesskapet. Vi har fokus på å motvirke krenkelser og utestengelse. I barnehagealder dannes grunnlaget for sosial kompetanse. Hver enkelt skal bli trygg på seg selv og hjelpes til å trives i barnehagefellesskapet.

FYSISK AKTIVITET OG FRILUFTSLIV

I Dambråtan barnehage legger vi vekt på utelek og friluftsliv. Vi er ute hver dag gjennom hele året. Det fysiske miljøet i barnehagen er tilrettelagt for barnas aktivitet. Uteområdet er tilrettelagt for allsidig lek. Bak huset har vi hinderløype for barn og voksne. Her har vi også zip-line. På baksiden av huset har vi en flott akebakke som brukes flittig vinterstid. I dette området har vi laget bål plass. Vi brenner bål og lager enkel mat.

I vinterhalvåret går vi på ski når været tillater det. Aketurer er også en prioritert aktivitet. Tussenes to eldste årskull kan bruke egne skøyter og hjelmer på skøytebanen bak parkeringsplassen.

I Fysioteket er det lagt til rette for allsidig bevegelse slik at flere vil delta og tørr å utfordre egne grenser.

Siden 2013 har Dambråtan barnehage deltatt i prosjektet «Sunne og aktive liunger». Vi legger vekt på «livslang bevegelsesglede», fysisk aktivitet i et folkehelseperspektiv. Det betyr at vi hjelper barna til å takle hverdagen sin og bli rustet for framtidige utfordringer. For oss betyr det at barna blir hjulpet til å klare seg selv og til å mestre sine egne fysiske utfordringer. Alle barn må prøve selv først, før de ber om hjelp. Hver dag skal hvert barn ha aktivitet med høy intensitet. Det betyr at de skal bli varme og få høy puls. Sammen bruker barn og ansatte egen kreativitet for å finne alternative måter å være fysisk aktive på. Vi utnytter lekeområdenes muligheter.

Barnehagen har flotte turområder i nærmiljøet. Alle barnegruppene har fast turdag hvor vi utforsker nærmiljøet og opplever naturens mangfold. Vi legger til rette for at barna skal oppdage skogens «skattekammer». Sammen ser vi på det som spirer og gror. Vi er bevisst på å utfordre barnas nysgjerrighet og stimulere deres utforskertrang. Sammen undrer vi oss over forandringene i naturen. Gode opplevelser gir barna mestringsfølelse.

På turdagene har vi med mat og spiser ute, uansett vær. Barna bærer sin egen sekk. Falker og Ekorn har med egnet sekk med sitteunderlag, nok mat og drikke etter årstiden. Utegruppas sekk skal inneholde: matboks, drikke, noe å sitte på og eventuelt ekstra klær til en kald dag.

Sommerfugler og Humler bærer egen sekk med sitteunderlag og drikke. De ansatte har med mat til alle.

Utegruppa vår har fast tilholdssted i Grillhytta oppe i skogen, i gangavstand fra barnehagen. Grillhytta har ildsted og sitteplasser. På området har vi bål plass og noen enkle lekeapparater som hinderløype og huske.

Utegruppa har sine egne planer i tråd med barnehagens overordnede mål. Fordi tilbudet i Utegruppa er væravhengig, har vi erfart at planen i perioder må lages for en uke av

gangen. Fagområdet «natur, miljø og teknikk» har hovedfokus. Temaer er å lære om naturen; trær og planter, fugler, dyrespor og naturtegn. Vi snakker om hvordan vi kan unngå slitasje på naturen og hvordan vi tar vare på naturen. Barna lærer å spikke og sage. "Språk, tekst og kommunikasjon" og "Antall, rom og form" (forberedende matematikk), er andre fagområder vi prioriterer i Utegruppa.

I vinterhalvåret går vi på ski.

En dag i uka bruker Utegruppa en del av idrettshallen ved Sylling skole.

Når vi bruker kollektiv transport har vi fokus på hvordan vi skal oppføre oss. Vi snakker sammen om hvordan vi skal stå og vente på bussholdeplassen, hvordan vi går inn på bussen, bruk av bilbelte og det å sitte i ro. Hvorfor er det lurt å gjøre det slik?

Barnehagen disponerer båt som ligger ved Svangstrand båtbygge. Båten har plass til ca 15 barn og 3 voksne. Både barn og voksne bruker redningsvest. De ansatte som er med på båttur har livredningskurs. Alle som fører båten har opplæring etter gjeldende lover og regler. På båttur har vi fokus på hvordan vi oppfører oss ved vann og i båt.

KOSTHOLD

Dambråtan barnehage ønsker å gi barna gode matvaner. Vi har fokus på sunn mat og god måltidsrytme. Den maten vi tilbereder i barnehagen, følger helsedirektoratets retningslinjer for sunt kosthold. Vi serverer grovt, fiberrikt brød, vanlig norsk pålegg med mest mulig rene produkter, frukt og grønnsaker. En dag i uka har vi hjemmelaget, varm mat. Vi er opptatt av at barna skal kjenne til og lære seg å like ulike sorter mat. Gjennom medvirkning i mat- og måltidsaktiviteter motiverer vi barna til å spise sunn mat. Vi bidrar til å gi barna grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse. Til drikke serveres vann og økologisk lettmelk. Vann er tørstedrikke.

Frokost hjemme

Etter anbefaling fra kostholdseksperter, oppfordrer vi til at barna spiser dagens første måltid hjemme. Nyere forskning viser at det er av stor betydning for barns innlæring at barnet spiser i løpet av 30 minutter etter at det har stått opp om morgenen.

De barna som ikke har spist hjemme, kan spise medbragt mat i barnehagen mellom kl 7.15 og 8.00. Dette måltidet spises i Fellesrommet med fokus på at barnet skal bli mett.

Mellommåltid

For at tiden fra frokost hjemme til formiddagsmat ikke skal bli for lang for små mager, serverer vi grønnsaksbiter mellom kl 9.00 / 9.30.

Formiddagsmat

De yngste barna spiser i sine grupper. Bordet er dekket med påleggsfat og det som hører til. Barna velger selv hva de vil ha på maten. Etter hvert får de kniv og smører selv.

Barn over 3 år har buffetmåltid. De forsyner seg selv ved buffetbordet. Bærer tallerkenen med seg, setter seg ved bordet, smører på og spiser ferdig. Barna kommer til måltidet etterhvert som de er ferdige med sine aktiviteter. Dette gir ro i spisesituasjonen.

Fokus for hovedmåltidet i barnehagen er at det er hyggelig, sosialt og spisevennlig.

Når barnet er ferdig å spise, rydder det plassen sin og går i garderoben for å kle på seg til utelek.

Ettermiddagsmat / mellommåltid med medbrakt matpakke

Barna har med mat til 14.30 måltidet i navnet matboks / matpakke. Noen typer mat, som yoghurt og grynblandinger er lite egnet for små barn som øver på å spise selv. Dette er også mat som ikke egner seg for utespising når barn sitter på bakken. Hvis været og insektsplagen tillater det, spiser vi matboksmåltidet ute.

Dagens måltidsrytme fortsetter forhåpentligvis hjemme med middag som hovedmåltid og avsluttes med mellommåltidet kveldsmat.

FØDSELSDAGSFEIRING

Fødselsdager markeres med flagg ved inngangen. Barnet blir gjort ekstra stas på med krone, fødselsdagssanger og leker. Feiringen skjer i den gruppa barnet tilhører. Dagen markeres i forbindelse med måltid. Vi spiser oss alltid mette på mat først. Hvis foreldre ønsker, kan de ta med kun en ting - frukt / grønnsaker / kjeks / kake / is / gele el. Det er viktig å avtale med personale på forhånd.

HVILE

I løpet av dagen trenger barna å få en god rytme mellom aktivitet og avslapning. Vi tilfredsstiller barnets behov for hvile ved å ha hvilestund til fast tid i løpet av dagen.

Barn som sover, følger sin egen individuelle rytme. De minste sover ute i egen vogn eller inne på madrass på fast plass. En ansatt sitter inne hos barna til de sover, en rutine som gir ro og trygghet. Hos de barn som sover ute har vi "baby-sitter". De små barna som slutter å sove, roer fortsatt ned på soverommet uten ytre stimuli.

De yngst barna på Tussene som har sluttet å sove; roer ned med å lytte til musikk, opplesning eller eventyrfortelling. Etter 14.30 måltidet har vi "stille stund" for de som ikke har hvilt tidligere på dagen.

FAGOMRÅDENE I RAMMEPLANEN

Rammeplanens 7 fagområder er en del av vår barnehagehverdag. Hvert fagområde dekker et vidt læringsfelt. Områdene går ofte i hverandre. Alle fagområdene oppmuntrer til barnas egen utforsking. Mange aktiviteter kan knyttes opp mot flere fagområder.

Vi har utarbeidet en plan for hva vi legger vekt på i ulike fagområder slik at det blir progresjon fra de yngste til de eldste barna.

Fire av fagområdene har vi valgt som tema i verkstedgruppene

- kunst, kultur og kreativitet, har vi delt i - forming og
- drama / musikk,
- natur, miljø og teknologi / nærmiljø og samfunn ser vi som en helhet,
- kropp, bevegelse, mat og helse.

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

Å gjøre noe felles og være sammen om kulturelle opplevelser bidrar til samhørighet. Vi gir barna rike erfaringer med kunst, kultur og estetikk. Gjennom dette får barna et mangfold av muligheter for sansing, opplevelse, eksperimentering, skapende virksomhet, tenkning og kommunikasjon. Barna skaper sin egen kultur.

Fagområdet omhandler uttrykksformer som billedkunst og kunsthåndverk, musikk, dans og drama, språk, litteratur, film, arkitektur og design.

I Virksomhetsplanen har vi et oversiktsskjema som viser hva vi legger vekt på i de ulike aldersgruppene.

I verkstedgruppene har vi valgt å dele fagområdet i temaene forming og drama / musikk.

Forming

Vi vektlegger prosessen framfor produktet. Ved å eksperimentere med mange ulike teknikker får barna et stort repertoar av uttrykksformer.

- * Vi bruker ulike teknikker; tegner, farger, maler, klipper og limer, river i papir og vever.
- * Vi bruker ulikt materiell; plastelina, trolldig, tekstiler, sand og vann.
- * Vi går på turer og samler naturmateriale.
- * Vi leker med materialet og undrer oss sammen over nye måter å bruke det på.

Musikk og drama

Det bidrar til samhørighet når vi er sammen om kulturelle opplevelser, skaper og gjør noe felles,

- * Vi bruker rim, regler, sanger og sangleker.
- * Vi bruker musikk, dans, bevegelse og instrumenter.
- * Vi dramatiserer eventyr, bruker rollespill, lager og spiller teater eller dukketeater.
- * Vi bruker utkleddingstøy og utstyr som appellerer til barna.
- * Vi oppfordrer til spontan sang i hverdagsaktivitetene.
- * Vi mimer sinnsstemninger.

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI

Naturen gir rom for et mangfold av opplevelser og aktiviteter. Vi går tur i all slags vær. Barna opplever naturen og endringer i årstidene. Vi ser på trær, planter, og andre naturfenomen. Vi samler og bearbeider inntrykk ved for eksempel å forske på snø og vann. Dette skaper undring rundt naturens mangfold.

- * Sammen med barna ser vi på hvilke muligheter naturen gir oss til lek og utforsking.

- * Vi følger med på endringer i været.
- * Vi ser etter og snakker om dyr, dyrespor og fugler.
- * Vi ser hvordan naturen skifter i løpet av året.
- * Vi snakker om hvordan vi tar vare på naturen og det som lever der.
- * Barna deltar i dyrking av økologiske grønnsaker i vår egen kjøkkenhage.
- * Barna lærer å kildesortere egen søppel.
- * Barna lærer om hvorfor vi kildesorterer og hva som skjer med det vi har levert.
- * Vi eksperimenterer og gjør ulike tekniske forsøk.

Dambråtan barnehage har vært miljøfyrtårnbedrift siden 2003. Som "Miljøfyrtårnbedrift" kreves det at vi prioriterer følgende syv områder:
miljøarbeid generelt, internkontroll og miljøpedagogikk / arbeidsmiljø for barn og voksne / innkjøp og materialforbruk / avfallsreduksjon og avfallshåndtering / energiforbruk / transport / barnehagens bygninger og uteområdet.

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

Dette fagområdet er aktuelt sammen med flere av de andre områdene. Vi bidrar til at barna møter verden utenfor familien med tillit og nysgjerrighet. Barna får kunnskap om og tilknytning til lokalsamfunnet. Vi lærer om natur, kunst og kultur, arbeidsliv, tradisjoner og levesett. Gjennom arbeidet med dette fagområdet utvikler barna respekt, toleranse og interesse for hverandre.

Fokus har vi på det som er vanlig her hos oss, i norsk tradisjon.

I Virksomhetsplanen har vi et oversiktsskjema som viser hvilke steder vi besøker i nærmiljøet med de ulike aldersgruppene.

- * Vi går på turer for å bli kjent rundt barnehagen.
- * Dvergene tar spesielt for seg barnehagens uteområde.
- * Sommerfuglene gjør seg bedre kjent i området rundt barnehagen.
- * Utegruppa ser på hvilke turmuligheter vi har og hvilke arbeidsplasser som er i Sylling.
- * Vi har temauke om fremmede kulturer og barn i andre land. (se Virksomhetsplanen).

KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

Barn uttrykker seg mye ved å bruke kroppen. Deres kontakt med andre barn starter med kroppslige signaler og aktiviteter. Dette har betydning for utvikling av sosial kompetanse. Variert fysisk aktivitet både inne og ute er viktig for å utvikle motoriske ferdigheter og kroppsbeherskelse. Barna får oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger. De får hjelp til å vurdere og mestre risikofylt lek gjennom kroppslige utfordringer. God veksling mellom aktivitet og hvile er med på å utvikle en sunn kropp

Ute bruker vi de mulighetene naturen gir til allsidig lek og fysisk aktivitet.

Inne har vi ulike fysiske aktiviteter for barn i gruppe. Vi bruker "minirøris" fra "Friskis og Svettis". Smågrupper får boltre seg på Fysioteket. Skolens idrettshall brukes ukentlig av Utegruppa.

Vi legger vekt på å

- * bruke barnehagens varierte uteområde til allsidig lek og aktivitet.
- * ha fokus på daglig fysisk aktivitet med høy intensitet.
- * benytte ballplassen til fysisk utfoldelse sommer som vinter.

- * gå turer i nærmiljøet.
- * bruke sangleker og regelleker.
- * lære om egen kropp og kroppsbeherskelse.
- * bidra til at barna utvikler et bevisst forhold til å bestemme over egen kropp
- * lære å respektere andres grenser
- * lære om hygiene.
- * lære om kosthold; sunn og usunn mat.
- * legge til rette for deltagelse, samtaler og fellesskapsfølelse slik at måltider og matlaging bidrar til måltids glede,

De andre fagområdene i Rammepånen

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

Dette fagområdet har fokus i Liers barnehager og skoler. I vår barnehage er Gro Langerud Øvermo språkveileder. Vi får råd og veiledning av henne innen dette fagområdet.

Dette fagområdet jobber vi med daglig i alle situasjoner. Tidlig og god **språkstimulering** er en viktig del av barnehagens innhold. Vi har et språkstimulerende miljø. Hver enkelt ansatt er gode, bevisste språkforbilder i samtale med barna i alle daglige gjøremål. Slik hjelper vi barna til å utvikle et variert talespråk.

Vi gir barna språklige erfaringer så de skal utvikle et rikt og variert språk. Kontinuerlig skal de forbedre sine kommunikative ferdigheter og delta aktivt i gruppe. Det er viktig for oss å oppmuntre spesielt barna med to- eller flerspråklig bakgrunn til å være språklig aktive og samtidig hjelpe dem til å få erfaringer som bygger opp deres begrepsforståelse. Vi bidrar til at barna får et godt forhold til tekst og fortellinger som kilde til kunnskap og estetiske opplevelser. De skal bli fortrolig med ulike symboler som forberedelse til skriftspråk. Gjennom aktiv bruk av fortellinger, bøker, bilder, rim, regler og sanger er dette med på å gi barna et godt og variert språk. **Bøker er utgangspunkt for kunnskapsformidling og brukes til "å lese"**.

Bokstaver og tekst bruker vi bevisst ved merking av hyller til leker, formingsmateriell og plasser med barnets navn. På den måten lærer barna ulike ordbilder. Bruken av ordbilder er viktig i den forberedende leseopplæringen. Vi oppmuntrer til å skrive bokstaver og tallsymboler, leke med språket og fremme fortellerglede. Barna som begynner å trekke sammen lyder, får hjelp til dette. Systematisk leseopplæring jobbes det spesielt med når barna begynner i 1. klasse.

Den nonverbale kommunikasjonen, kroppsspråket, er viktig. Barna "ser på" hvordan ting sies, på kroppsholdning og mimikk. Det er viktig at vi ansatte er oppmerksomme på dette i vår kommunikasjon med barn.

Vi legger vekt på å

- * snakke om alt vi gjør
- * samtale om opplevelser, tanker og følelser
- * reflektere sammen
- * bruke språket for å skape relasjoner
- * bruke språket som kommunikasjonsmiddel
- * bruke språket for å få innpass i lek
- * lære å uttrykke egne meninger

- * bruke språket for å løse konflikter

Lydbøker / musikk brukes til kulturformidling og gir god lyttetrening. Film brukes ved ulike anledninger og gir fellesopplevelse. Synsintrykkene formidles videre i samtale mellom ansatte og barn. Barn skal bli kjent med bilder og media som kommunikasjonsmiddel. Vi er spesielt oppmerksom på at radio og medieformidling ikke skal være "bakgrunnsstøy". Vi har et bevisst forhold til formidling av lyd og bilder.

Smartboard er et viktig hjelpemiddel i arbeidet med språkstimulering. Det er et spennende hjelpemiddel som er motiverende å bruke. Det innbyr til at barn og ansatte må kommunisere med hverandre. Det gir felles opplevelser. Samtidig er det et nyttig arbeidsredskap for barn som trenger særlig trening på området.

I virksomhetsplanen har vi et oversiktsskjema som viser hva vi legger vekt på for barn på ulike utviklingsnivå.

Infoskrivet (s11) har punkter om språkstimulering som vi ønsker at foreldre er bevisst på.

ANTALL, ROM OG FORM

Dette området jobber vi med daglig. Vi er bevisst på innlæring av matematiske begreper og er oppmerksomme på alt som kan utforskes. Barna får hjelp til å utvikle sin utforskende matematiske kompetanse gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter. Det er utrolig hvor mye vi kan undre oss over av antall, likheter, ulikheter og størrelser.

Barn er tidlig opptatt av tall og telling, de utforsker rom og form, de argumenterer og er på jakt etter sammenhenger. Vi har fokus på at barna bruker kroppen og sansene for å utvikle sin logiske sans.

Utegruppa har hovedfokus på dette fagområdet.

I virksomhetsplanen har vi et oversiktsskjema som viser hva vi legger vekt på for de ulike alderstrinnene for dette fagområdet.

- * vi bruker matematiske begrep
- * vi inspirerer til matematisk tenkning
- * vi legger til rette for matematiske erfaringer og reflekterer sammen.

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

Etikk, religion og filosofi er med på å forme vår måte å oppfatte verden og mennesker på. Det er med på å prege våre verdier og holdninger. Barna lærer å respektere det mangfoldet som er representert i våre barnegrupper. Vi har fokus på å lære dem forståelse for ulike kulturer og at det finnes mange ulike måter å forstå ting på og leve sammen på.

Dambråtan barnehage formidler grunnleggende verdier som omsorg, fellesskap og medansvar. Vi har et miljø som bygger opp om nestekjærlighet, tilgivelse, solidaritet og retten til å være forskjellige.

Dette temaet blir diskutert og reflektert over når det er naturlig for barna. Vi tar utgangspunkt i hendelser som noen i barnegruppa har opplevd. Det kan være fødsel og

dåp, konfirmasjon, inngåelse av ekteskap, dødsfall i nær familie eller av et kjært dyr. Et besøk i kirken, menighetshuset eller en humanetisk seremoni kan også være utgangspunkt for spørsmål og undring. Gjennom vårt arbeid med dette fagområdet vil vi at barna skal utvikle respekt, toleranse og interesse for hverandre.

Vi legger vekt på norske tradisjoner, snakker om og markerer de kristne høytidene jul og påske.

KVALITETSKRITERIER

Dambråtan barnehage har utarbeidet kvalitetskriterier for voksenrollen i møte med barn på ulike områder. Kvalitetskriteriene sier noe om hvordan vi ansatte skal opptre på de gitte områdene. Til nå har vi laget kvalitetskriterier for

- Levering,
- Henting,
- Primærkontakter,
- Livslang bevegelsesglede og
- Forhindre krenkende adferd

I virksomhetsplanen har vi oversiktsskjemaer som viser våre kvalitetskriterier. Skjemaene viser hvordan vi skal forholde oss på de ulike områdene.

Vi utarbeider kvalitetskriterier på stadig nye områder. Nå jobber vi med å slutføre Voksenrollen i møte med barn. Her kommer det fram hvordan vi jobber med «Være sammen».

SATSNINGSOMRÅDER

Et satsningsområde betyr at vi velger ut og jobber ekstra med noe av det barnehagedagen inneholder. Vi setter mål og dokumenterer spesielt hva vi gjør på disse områdene. Våre satsingsområder for inneværende år står i Pedagogisk plan.

OVERGANGER

Overgang fra hjem til barnehage

Vi vil at tilvenningsperioden i barnehagen skal være myk. Det er av stor betydning for å skape trygghet og tillit at barnet får en gradvis tilvenning til barnehagehverdagen. Vår tilvenningsmodell oppfordrer foreldrene til å komme på en times besøk ukentlig de siste månedene før barnehagestart. Dette er spesielt viktig for de yngste barna. Vi ser at det letter oppstarten i barnehagen. I vår tilvenningsmodell er foreldrene med i alle "nye" situasjoner for barnet. Dette er den perioden hvor foreldrene også blir kjent med hva som skjer i barnehagehverdagen. De første dagene er korte med en forelder til stede. Etterhvert forlenges barnehagetiden og barnet blir uten foreldre i barnehagen litt lenger for hver dag. En ansatt i barnehagen er den faste tilknytningspersonen for barnet den første tiden.

Vi presiserer at det er viktig at foreldrene prioriterer tilvenningsperioden, slik at barnet får en trygg overgang til barnehagemiljøet.

Overgang fra Dverger til Tusser

De eldste Dvergene bruker vårhalvåret til å bli kjent med lekerom og lekemateriell på Tussene. Fokus er på hvordan vi leker i de ulike rommene. Barna må vise at de kan velge lekeaktivitet, gjennomføre eget valg og avslutte med å sette tingene på plass før de går over til en ny aktivitet. Barn i Ekorngruppa er med og introduserer ulike rutiner og aktiviteter. De siste par ukene før overflytting brukes til å bli kjent med barn og voksne, Tussenes rutiner og dagsrytme. Dvergebarna deltar i hverdagsaktiviteter og lek på Tussene sammen med en kjent voksen fra Dvergene. Når barnet er klart for overflytting, er det selv med og flytter sine ting over til ny garderobeplass sammen med en fast voksen på Tussene. En pedagogisk leder på Tussene informerer foreldrene om overflyttingen og svarer på spørsmål.

Overgang fra barnehage til skole

Året før skolestart jobber vi med at Falkene skal bli mest mulig selvhjulpne og selvstendige. En dag i uka har vi Falkeklubb. Fokus er skoleforberedende oppgaver.

Vi trener spesielt på:

Sosial kompetanse - Bry seg om andre, hjelpe hverandre, se hvordan andre har det, innordne seg i gruppe, be om hjelp, ta hensyn, vise vanlig høflighet.

Selvhjelp - Kle på seg, mestre knapper og glidelåser, trene på å knyte lisser. Gå på toalettet selv, tørke seg, skylle ned, vaske hender. Ha oversikt over egne ting og rydde etter seg.

Kunnskap om seg selv og egen familie - Kan hele navnet sitt, navn på foreldre, hvor de bor.

Begreper - Øver på kort/ lang, mange/få, liten /stor, preposisjoner, overbegreper, former. Kunne forskjell på **venstre** og høyre.

Konsentrasjon - Jobbe konsentrert med egne oppgaver. Lytte og få med seg beskjeder. Forstå at kollektive beskjeder / beskjeder gitt til alle samtidig, også gjelder dem. Løse oppgaver, ta imot instruksjoner. Gjøre oppgaver som ikke alltid er lystbetont, noen ganger må en gjøre det man får beskjed om, ikke alltid bestemme selv. Lese fortsettelsesbøker og la barna gjenfortelle øker barnas konsentrasjon, fantasi, ordforråd, språkforståelse.

Reflekterer og undrer oss sammen over alt det 6 åringer kan være opptatt av. Snakker om bildene utenpå og i boka, tro hva handler den om?

Rime og lytte.

Skoleforberedende aktiviteter - Rekke opp handa og vente på tur. Forstå hva det vil si å rekke opp handa, ikke bare snakke i vei når de rekker opp handa.

Sitte på plassen sin.

Fokus på begynnende bruk av internett. Hvordan bruke, hvordan søke opp det vi lurer på? Vi voksne er alltid sammen med barna, barn skal ikke bruke internett alene. Nettvett.

Sylling skole og Dambråtan barnehage har samarbeidet om mål og gode rutiner for overgang til skolen.

Barnehagen får besøk av 1. klasse fra Sylling skole og besøker dem igjen i grupper. Vi gjør oss også kjent med SFO. Når det er aktuelt, samarbeider våre Falker med andre barnehager slik at barna blir kjent før skolestart.

Ved påsketider blir foreldrene til høstens skolestartere invitert til foreldremøte, starten på Foreldreskolen. Dette møtet arrangerer skolen og barnehagen sammen.

Som en del av samarbeidet med skolen gjennomfører vi samtale med de kommende førsteklasseleererne om alle barn som overføres til skolen. Barnehagen gjennomfører vurderingsskjema sammen med barna. Dette gjennomgås med foreldrene og oversendes skolen.

Alle skolene i kommunen har førskoledag for kommende førsteklasseleerere. Dette er skolens tilbud til barn og foreldre. På førskoledagen ved Sylling skole er en av barnehagens pedagoger til stede. Oddevall skole har lagt opp til at foreldrene er med på førskoledagen. For barn som tilhører andre skoler, stiller vi opp på det samarbeidet skolen ønsker.

REFLEKSJON / VURDERING / DOKUMENTASJON

Årsplan med årsoversikt er utgangspunkt for de ulike gruppenes periodeplaner. Periodeplanene er veiledende fordi alle barnehagedager er unike. Det er mye uforutsett som kan skje i arbeide med barn. Først i periodeplanen står en kort evaluering av foregående periode. Denne evalueringen er gjort av barn og voksne i gruppa. Barnas erfaringer og synspunkter er grunnlag for pedagogisk refleksjon og planlegging for videre arbeid.

Årsplanen evalueres ved årsskifte av pedagogene etter innspill fra ansatte og fra foreldrene i foreldresamtale.

Grupper av ansatte evaluerer felles aktiviteter og arrangementer. Denne dokumentasjon står i Virksomhetsplanen.

Personalgruppa reflekterer over egen væremåte. Etske diskusjoner er tema på alle personalmøter.

Dokumentasjonsarbeidet i Dambråtan barnehage gjør vi for å stadfeste hva vi har gjort og for å kunne forbedre oss når vi lager nye planer. Utgangspunkt for all vurdering er barns beste. Vi har fokus på voksenrollen i møte med barn.

For å gi foreldrene innblikk i vårt arbeid og hva vi gjør sammen med barn, bruker vi digitale bildeskjermer og utstillinger av barnas produkter.

Når barn slutter i Dambråtan barnehage får de en perm med bilder og egne produkter fra barnehagetiden.

FORELDREMEDVIRKNING

I følge Rammeplan for barnehagen skal foreldrene ha innflytelse på barnehagens aktiviteter gjennom året, årsplanleggingen og vurderingsarbeidet i barnehagen.

Samarbeidet kan foregå på fire ulike plan: omkring enkeltbarn,
barnegruppen,
hele barnehagen og
oppvekstmiljø.

Samarbeidet skal ikke være avgrenset til å gjelde eget barn.

Foreldremedvirkning i barnehagens årsplanlegging ivaretas ved:

1) evaluering / vurdering ved foreldresamtale rundt barnets bursdag. Samarbeidsutvalget avgjør hvilke områder foreldrene skal være med å vurdere, og utarbeider spørsmålene.

2) diskusjonsgrupper på foreldremøte i høsthalvåret.

Tema for diskusjonen er spørsmål av betydning for foreldrerollen og barns oppvekst.

Temaene blir bestemt av Samarbeidsutvalget.

Foreldre / foresatte er Dambråtan barnehages viktigste samarbeidsparter. Deres medvirkning i barnehagen skjer gjennom de daglige samtalene ved levering og henting, i foreldresamtaler og foreldremøter. Barnehagens samarbeidsutvalg og foreldrerådet er også arenaer for medvirkning.

Annet hvert år gjennomføres brukerundersøkelse for å kartlegge barnehagens kvalitet.

Gjensidig åpenhet, respekt og tillit i samarbeid rundt barnet er viktig for barnets utbytte av barnehagetilbudet. Når barnet opplever at foreldrene har en god tone med de ansatte, øker det barnets trivsel. Foreldrenes daglige kontakt med personalet er av stor betydning for et nært samarbeid. Vi er opptatt av at foreldrene skal kunne stole på at de kan ta opp det som opptar dem i forhold til barnet og barnehagen, selv om det skulle innebære kritikk. Våre samtaler skal ha toveiskommunikasjon med barnet i sentrum.

Oppstartsamtale: I tilvenningsperioden har pedagogisk leder en samtale med foreldrene for å bli bedre kjent med barnet og familien.

Overflyttingssamtale: Ved overflytting fra Dvergene til Tussene viser en av de pedagogiske lederne på Tussene rundt, gir aktuell informasjon og svarer på spørsmål.

Foreldremøter holdes 1 - 2 ganger i året. Disse kan være organisert som tradisjonelle møter, eller som "fester" med barn og voksne sammen.

Foreldremøte før skolestart: Rundt påsketider før skolestart holdes første møte i «Foreldreskolen» ved Sylling skole i samarbeid med barnehagen. Tema er skoleforberedelse, forventninger og informasjon om begynneropplæringen i skolen.

Foreldresamtaler tilbys to ganger i året (eller flere, avhengig av foreldres eller barnehagens ønske). Vi støtter og veileder foreldre i oppdragelse og grensesetting, hvis foreldrene ønsker det.

Hovedsamtalen holdes rundt barnets fødselsdag. I samtalen gjennomgås ASQ og ASQse - et foreldrebasert utfyllingsskjema om barnets utvikling og

TRASskjema – en tidlig registrering av barnets språkutvikling.

På forhånd får familien et spørreskjema om barnets aktiviteter og væremåte. ASQ skjemaet skal leveres tilbake til barnehagen noen dager før samtalen. Hovedsakelig bruker vi ASQ for barn over 3 år og ASQse (mer vekt på sosial utvikling) for barn under 3 år. Vi bruker det skjemaet vi tenker passer best for barnet.

Ved bruk av skjemaene blir foreldre aktive parter i samarbeidet med barnehagen. Vi ønsker at foreldrene på forhånd skal reflektere rundt de temaene vi tar opp. Sammen skal vi sikre at alle barn i størst mulig grad følger normal utvikling. Vi forventer at foreldre er opptatt av og aktive i forhold til eget barn og det barnet trenger.

Skjemaet oppbevares sammen med TRASskjema, og makuleres ved neste års samtale, eller senest når barnet slutter i barnehagen.

Barnets kosthold er også et tema i foreldresamtalen. Fokus er på sunt kosthold og god måltidsrytme. Helsesøster og folkehelsekoordinator i Lier har utarbeidet et skjema for kartlegging av hvilke matvarer barnet spiser hjemme. Foreldrene fyller ut dette når barnet begynner og slutter i barnehagen. Dette gjøres for å se om kostholdsvanene har endret seg i løpet av barnehagetiden.

Det andre halvåret har vi en kortere oppfølgingssamtale med vekt på hvordan det går nå. Vi snakker også om hvordan vi kan unngå krenkelse av barn og hva vi sammen må være oppmerksomme på. Mobbing eller krenkelser skjer blant helt vanlige barn. Det finnes barn som kan være redde for ikke å ha en plass i gruppa. De kan være redde for å bli avvist eller ekskludert. Vi snakker sammen om hva vi kan gjøre og hva det betyr å være gode rollemodeller.

Et annet tema er begynnende bruk av digitale medier og nettvett. Hvordan forholder vi oss til dette?

Det registreres hvem som er til stede på samtaler og møter. Oppfølgingen av eget barn er en del av foreldreansvaret som videreføres i «Foreldreskolen».

PRAKSISBARNEHAGE

Dambråtan barnehage har partneravtale med høgskolen i Sør Øst Norge. Det betyr at noen av våre pedagogiske ledere er praksislærere for barnehagelærerstudenter. Det henger informasjon på oppslagstavlen i garderoben når studentene er hos oss.

Vi har lærling i barne- og ungdomsarbeiderfaget. Lærlingen er her et skoleår.

Vi tar også imot elever som er under utdanning mot barne- og ungdomsarbeiderfaget ved Lier videregående skole.

I tillegg har vi ungdomsskoleelever her en dag for jobbskygging. Litt senere på året kommer litt eldre elever i arbeidsuke.

Dette har vi valgt å gjøre fordi vi synes det er interessant og det gir oss nye impulser. Samtidig er det med på å gi de unge et innblikk i hva barnehagearbeid er. Samarbeidet med høyskolen gir oss faglige innspill og vi må følge med på utviklingen innen barnehagefaget. Vi er med på å utdanne våre framtidige kollegaer.

De elevene og studentene som har sin praksis i Dambråtan barnehage er «våre». Alle ansatte har ansvar for å gjøre tiden deres her positiv og lærerik.

Informasjon om oss, som deles ut til alle nye foreldre

Dambråtan barnehages Årsplan består av tre deler;

del en - denne Pedagogisk plattform

del to - Pedagogisk plan for femårsperioden

del tre - Årsoversikt – skjematisk oversikt, hva skjer når.

Dambråtan barnehages Info skriv – med praktisk informasjon.

Periodeplaner for de ulike gruppene sendes på mail i forkant av hver ny periode.

PEDAGOGISKE HJELPEMIDLER

som brukes til hjelp og støtte i arbeidet med barn der vi ser det kan være nyttig.

Pedagogisk hjelpemiddel	Hvorfor bruker vi det
TRAS Tidlig Registrering Av Språkutvikling	Registrerer språkutvikling fra 2år. Oppdage og sette inn tiltak for språkstimulering.
Askeladden	Registrerer uttale og begrep. Oppdage og sette inn tiltak for språkstimulering.
ASQ og ASQse	Registrerer generell utvikling, gir felles utgangspunkt i foreldresamtale. (Utpøver i samarbeid med RBUP)
Britta Holle – MPU Motorisk Perseptuell Utvikling	Registrerer generell utvikling. Oppdage og sette inn nødvendige tiltak.
Chris Knill	Utvikle kroppsbevissthet.
Minirøris	Lystbetont fysisk aktivitet. Utvikler kroppsbevissthet.
Språksprell Metodisk språklek, 4-6 år	Utvikle barns språklige bevissthet.
Språklek	Utvikle munnmotorikk, språkforståelse; begreper, rim og regler.
Språkglede	Utvikler begrep og språkinnlæring.
Språkverksted	Språklig bevissthet.
Snakkepakken	Fremmer språkutvikling, øve begrep og språkforståelse. Eventyr med konkrete.
Mytopia	Fremmer munnmotorikk og språkutvikling.
Samtalekort og samtalebilder	Fremmer språkinnlæring.
Nelly og Hamza	Utvikle grunnleggende begrep rundt temaene former, farger, tall, følelse og munnmotorikk.
Du og jeg og vi to	Fremme sosial kompetanse, positiv selvoppfatning.
Steg for steg	Fremme sosial kompetanse og empati.
Være sammen	Bevisstgjøring av voksenstiler og relasjonsbygging med barn. Sosial kompetanse.
Norsk med tegnstøtte	Støtte og hjelpemiddel i begrepsinnlæring.
Karlstad modellen	Hjelp i innlæring for barn som trenger ekstra støtte.
Pictogram	Hjelp i innlæring av begrep.
Smartboard	Bli kjent med IKT. Digital tavle med pedagogiske spill, bøker og oppgaver.
Datamaskin	Bli kjent med IKT.
Nettbrett	Bli kjent med IKT.
Digitalt kamera	Bli kjent med IKT. Lære seg å se motiv gjennom kameralinse, ta bilder.
Digitalt mikroskop	Bli kjent med IKT. Utforske og undre seg sammen.
Eldar og Vanja	Brannvern. Bevisstgjøre 5 åringene i innlæringen.
Tarkus	Trafikkinnlæring.

LITTERATURLISTE

Lov om barnehager

Rammeplan for barnehagen

Kvalitetsplan for barnehagene i Lier

Arbetsinriktning för Reggio Emilias kommunala förskolor.

Reggio Emilia Instituttet

Hundre møter å tenke på. Om Reggio Emilias pedagogiske profil.

Tove Jonstøij og Åsa Tolgraven

I dialog med Reggio Emilia. Lytte, forske, lære.

Carlina Rinaldi

Skapende kommunikasjon i Reggio Emilia.

Anna Barsotti

Barns skapende lek 2 – 7 år.

Trageton / Gulberg 1989

High Scope. Henning Rye

Egenledelse i lek og læring.

Kristian Sørensen, Marianne Godtfredsen, Mette Modal, Bjørn Lerdal.

Ledelse av endringsarbeid i barnehagen.

Sigrun K. Ertesvåg og Pål Roland

Være Sammen - kompetanseløft for barnehagen.

Pål Roland, Ingunn Størksen, Heidi Omdal, Unni Vere Midthassel,

Hidegunn Fandrem og Marianne Godtfredsen

I veiledningens landskap. Innføring i veiledning og rådgivning.

Kaare Skagen

Veiledning for barnehagelærere.

Åsta Birkeland og Nina Carson

Læring gjennom veiledning.

Boge, Markhus, Mo og Ødegaard

Lag en naturlekeplass.

Tor Egil Bagøien og Rune Storli

Ut på tur. Øivind Berg

Diverse fagbøker fra ansattes utdanning.